

Nederland is mooi, heel mooi zelfs

Het boek *Nederland weer mooi* voert de lezer mee langs eeuwenoude agrarische cultuurlandschappen die bewaard zijn gebleven. Annet van den Berg vindt Nederland weer mooi vooral een boek om in te kijken en een handig naslagwerk.

DOOR ANNET VAN DEN BERG

De titel van 'Nederland weer mooi, op weg naar een natuurrijk en idyllisch landschap' geeft weer wat de Stichting Nederlands Cultuurlandschap voor ogen heeft. Recent verscheen het 300 pagina's tellende (foto)boek dat de stichting in samenwerking met de ANWB heeft uitgegeven. Jaap Dirkmaat nam de teksten voor zijn rekening en Valentijn te Plate het grootste deel van het beeldmateriaal. Beiden zijn verbonden aan de stichting.

De auteur voert de lezer mee langs eeuwenoude agrarische cultuurlandschappen. Ooit was Nederland één groot cultuurlandschap waar heggen, houtwallen, sloten en elzenhagen de toon voerden. Regionaal waren er sterke verschillen in het uiterlijk van het agrarische landschap. En nog altijd is het uiterlijk van het landschap streekgebonden. Al hebben vaak maar gedeelten van de oude landschappen de tand des tijds doorstaan.

Tot zeker 1500 voor Christus en mogelijk zelfs tot 700 voor Christus was de landbouw geen gemeengoed in Nederland. Met het gaan houden van landbouwhuisdieren werd ook het landschap aangepakt. Omheiningen, aanvankelijk in de vorm van gevlochten dood hout en later in de vorm van heggen en houtwallen, werden aangelegd. Ze moesten de dieren beschermen tegen wilde dieren. Ook dienden ze als veekeuring, die ervoor moesten zorgen dat het vee niet te ver weg kon lopen of als afrastering tussen weiland en akkerbouwgrond.

Voor de intrede van prikkeldraad maakte een einde aan de noodzaak om voor dergelijke heiningen te kiezen. Zuid-Limburg raakte bijvoorbeeld heel veel heggen kwijt, noemt Dirkmaat als voorbeeld. "Er is wel subsidie voor onderhoud van heggen.

Veel boeren gaan echter niet over tot het inplanten van gaten en ontbrekende stukken. En zo staat Limburg vol met restjes heg die nergens vandaan komen en nergens naartoe gaan, maar wel keurig worden bijgehouden."

Het doet de auteur deugd dat de teloorgang van de heg een halt toe is geroepen. "Gelukkig worden tegenwoordig weer meer heggen aangeplant dan er verdwijnen. De heggen in Zuid-Limburg verdienen een dominante plaats in het Mergelland om de cultuurhistorie, flora en fauna, maar bovenal omwille van de lust voor het oog. Ze stofferen het landschap in elk seizoen."

Het boek toont talloze voorbeelden van goed bewaarde agrarische cultuurgebieden en van gebieden die weer deels in oude luister hersteld worden. Dirkmaat noemt de boeren uit de Friese Wouden, die zijn verenigd in de organisatie voor landschapsbescherming Eastemar's Lânsdouwe. De Friese Wouden vormen het laatste grote aaneengesloten coulissenlandschap van ons land. "Inmiddels heeft de regering het Friese Woudengebied uitgeroepen tot Nationaal Landschap. Het blijft moeilijk te begrijpen dat de provincie Friesland en de rijksoverheid niet veel malen toeschietelijker zijn en de boeren marktconform betalen."

'Nederland weer mooi' laat zien dat Nederland, of althans een groot deel daarvan, mooi is. Heel mooi zelfs, getuige de honderden schitterende foto's die het boek telt. Het is een mooi naslagwerk en vooral een boek om uren in te kijken. Voor wie dat niet genoeg is, zijn wandel- en fietskaarten bijgeleverd die de lezer ertoe moeten bewegen met eigen ogen te zien hoe mooi Nederland is.

□ **'Nederland weer mooi', ISBN 9018021393, Jaap Dirkmaat en Valentijn te Plate, 300 pagina's en 11 fiets- en wandelkaarten, € 24,95 www.nederlandscultuurlandschap.nl**